Cana asobnaha numaru 20 hr. Przesyłka opłacona ryczałtem

Nr. 26. Wilnia, Subota 17 Žniŭnia 1929 h. Hod V (XIII).

BIEŁARUSKAJA KRYNICA

PALITYČNAJA, HRAMADZKAJA I LITERATURNAJA HAZETA.

Adres Redakcyi i Administracyi: WILNIA, LUDWISARSKAJA 1-19. (Wilno, Ludwisarska 1-19) Redakcyja adčyniena ad 9 hadz. ran. da 4 hadz. wieč.

„Bieł. KRYNICA" kaštuje na hod—10 zał., na paŭhoda—5 zał., na 3 miesiacy — 3 zał., na 1 miesiac — 1 zał. HAZETA WYCHODZIĆ RAZ U TYDZIEŃ.

Cana abwiestak: na 1-šaj staroncy 60 hr., 2 i 3 — 50 hr., na 4-aj — 40 hroš. — za radok drobnaha druku ŭ adnej špalcie.

Z apošnich padziejaŭ.

Za niekalki apošnich tydniaŭ u žyćci palityčnym świetu zdarylisia wypadki, na jakija treba źwiarnuć nam uwahu.

Kali niekulki miesiacaŭ tamu, u Anhlii da ŭłady dajšli rabotniki na čale z Mac-Donaldam, usie spadziawalisia ważnych pieramien u mižnarodnych adnosinach. U pieršuju čarhu, jak abjawiŭ sam Mac Donald, mieli być naładžany dobryja adnosiny miž Anhlijaj i S.S.R.R.. Zacikaŭleńnie ŭ świecie palityčnym hetaj sprawaj było wializarnaje. Tym časam z wialikaj chmary wyšaŭ mały doždž. Pradstaŭniki Anhlijskaha ŭradu pry ŭstupnych pierahaworach z pradstaŭnikami S.S.R.R. patrebawali adračeńnia ad komunistyčnaj ahitacyi ŭ Anhlii i ŭ naležačych da jaje krajoch. Pradstaŭniki S.S.R.R. takoha pryračeńnia, reč jasnaja, nia dali. Takim čynam pierahawory miž Rasiejaj i Anhlijaj spynieny na škodu adnaho kraju i drohoha. Wialikaje biezrabоćcie ŭ Anhlii i niamienšaje ŭ S.S.R.R. ad hetaha, peŭnie-ž, nia źmienšycca.

Cikawaje tak-ža zdareńnie mieła miejsca ŭ minułym miesiacy miž S.S.R.R. i Chinami. Pačałosia z taho, što Chinčyki, žadajučy być haspadarami na swaich šyrokich ziemlach, siłaj zbrojnaj zaniali ŭ swajo wyklučnaje waładańnie, Uschodnia-chinskuju Mandžurskuju čyhunku, nia hledziačy na Mugdenski dahawor u 1924 h. ab supolnym karystańni jej z Rasiejaj. Usich rasiejskich čyhunščykaŭ chinskija ŭłady aryštawali i wysłali ŭ S.S.R.R.. Swoj hety srohi pastupak Chinčyki apraŭdywajuć šalonaj komunistyčnaj ahitacyjaj, jakuju ŭ ich wiali balšawiki. Napružańnie dachodziła da taho, što abiedźwie zacikaŭlenyja starony pahražali ŭzajemna wajnoj. Było ŭžo wysłana i wojska na kitajska-rasiejskuju hranicu, jak z adnaho, tak i z druhoha boku. Reč zrazumiełaja, što za plačyma Chinaŭ stajaŭ mižnarodny kapitał, žadajučy rasprawicca z rasiejskimi komunistami rukami Chinčykaŭ. Dobra zrazumieli heta balšawiki, kali nia hledziačy na wyraznaje narušeńnie mižnarodnaha prawa Chinami, na wajnu nie adważylisia. Pałažeńnie palityčnaje miž Rasiejaj i Chinami ciapier takoje, što niama miž imi ni miru, ni wajny.

Haworačy ab ważnych palityčnych padziejach apošnich dzion, nielha nia ŭspomnić ab adstaŭcy francuskaha premjer-ministra Puankare ŭ kancy minułaha miesiaca. Palityčnaje značeńnie hetaha faktu ŭ tym, što adyšoŭ z palityčnaj eŭropejskaj sceny caławiek, jaki pohladami swaimi astaŭsia ŭžo šmat u tyle ad wymohaŭ siańniašniaha palityčnaha žyćcia. Wiedama kožnamu, što ŭładžeńnie spłaty Niemcami wajennych adškadawańniaŭ i aswabadžeńnia pieramožnikami niamieckich ziamiel ad akupacyi, maje wialikaje palityčnaje i ekanamičnaje značeńnie dla ŭsiej Europy. Woś-ža siarod eŭropejskich palitykaŭ Puankare ŭ hetaj sprawie najmienš akazywaŭ zrazumieńnia i achwoty iści Niemcam na ŭstupki.

Asabliwa niapryjemna adčuła hetaje zdareńnie Polšča, jakaja dobra razumieje, što ŭsio toje, što jdzie ŭ kirunku ŭzmacawańnia Niamieččyny, u wyniku swaim duža niekarysnaje i niebiaspiečnaje dla Polščy.

Apošnim wialikaj palityčnaj ważnaści faktam źjaŭlajecca konferencyja ŭ stalicy Holandyi Hazie. Konferencyja heta pačałasia 6 h. m., pracuje ciapier i, zdajecca, pracawać jašče bududzie nadalej. Usich pradstaŭnikoŭ na konferencyju ŭ Hahu prybyło da tysiačy asob z 14 ch dziaržawaŭ. Metaj konferencyi źjaŭlajecca imkneńnie zlikwidawać akančalna sprawu wajennych adškadawańniaŭ, jakija naležacca ad Niemcaŭ ch pieramožnikam. Zlikwidawańnia hetaj sprawy istnujuć dwa plany: Dawesa i Jounga. Woś ŭ Hazie Anhlija, a za jej Juhasławija, Rumynija i Portuhalija padtrymliwajuć plan Dawesa, uważajučy jaho za karyśniejšy dla siabie. Tym časam Francyja, Italija i Belhija stajać za plan Jounga. Takim čynam miž zacikaŭlenymi staronami na konferencyi niama zhody i praca idzie tuha.

Polšča, jak, pišuć hazety, pry padziel adškadawańniaŭ nie atrymaje ničoha, abo susim mała, bo ŭ 1920 hodzie za abiacanku z boku koalicyi pamahčy Polščy ŭ baraćbie jaje, z balšawikami, zrakłasia swajej časci na karyść tej-ža koalicyi.

Niemcy uważajuć plan Jounga dla siabie za karyśniejšy, jak plan Dawesa, ale za warunak mahčymaści spłačwańnia adškadawańniaŭ stawiać biezadkładnaje zwalneńnie okupawanych pieramožnikami niamieckich ziamiel.

Čym skončycca hetaja konferencyja i kali skončycca — zhadać trudna, adno tolki jošć peŭnym, što Niemcy nie siahońnia, to zaŭtra atrymajuć palohki ŭ spłacie adškadawańniaŭ, uzmohucca palityčna i ekanamična i rašučy mohuć mieć upłyŭ na źmienu Wersalskaha traktatu. A heta nie biez dadatnaha značeńnia i dla nas Biełarusaŭ.

Z školaj u nas moža być lepš.

(Hladzi „B. Krynicu Nr 25).

Usich niedamahańniaŭ biełaruskaj pačatkowaj škoły (uradawaj i prywatnaj) ŭ Zach. Biełarusi pierarachawač tut nielha. Ale hetaha nawat i nia treba, bo padanyja anahdaj fakty hetych niedamahańniaŭ jošć tak skazać typowymi i jakija dosyć świedčać ab tym, što stan školnictwa biełaruskaha ŭ nas ani zdalok zdawalniajučym nia jošć. Ani pawodle swajej ličby, ani pawodle jakaści. Skroź treba naprawy.

Škoła słužyć uzhadawańniu ludziej, ale samym uzhadawańniem nia jošć, bo dla hetaha jšče treba supracoŭnictwa, treba suwiazi škoły z siamjoj i hramadzianstwam. Usiaho hetaha siańniašniaja biełaruskaja škoła ŭ nas nia maje: dać jej heta, a pieradusim ab hetym pawažna pryzadumacca, jošć najważniejšym badaj zadańniem biełaruskaj sučasnaści.

Razwažajmo pa paradku.

Pakiniem pakul u staranie siemju i hramadzianstwa, jakija siańnia na našu škołu ŭsioroŭna nia majuć nijakaha ŭpływu. Astaniecca prad nami sama tolki škoła, za istnawańnie i raźwićcio jakoj, pawodle litary zakonu, adpawiadalnym jošć pieradusim školny inspektarat, jak biezpasiaredny orhan nahladu. Užo adno toje, što hetki inspektar školny źjaŭlajecca nahladčykam nad usimi, h. zn. biełaruskimi, litoŭskimi, polskimi i inš. školami ŭ swaim wokruzie, stawić pawažnyja sumliwy, što da mahčymaści apanawańnia takim inspektaram swaich abawiazkaŭ. Heta pry najlepšaj woli z boku samoha inspektara.

Ale hlańmo dalej: chto takija školnyja inspektary? Pieradusim jany ŭsie Palaki (nie kaniečnie z rodu i tady sprawa bywaje najhoršaja!), niezaležna ad taho ci majuć pad saboj wokruh z nasielnictwam biełaruskim, ci litoŭskim, ci niejkim inšym. Heta, naturalna, siańnia u nas nia moža być zahanaj. Ale „hrešać i anioły". I kab taki inspektar narodnych škoł u nas byŭ caławiekam niawiedama jakoj nawuki i zdolnaściaŭ, dyk usioroŭna jamu „bližej da cieła kašula, jak kaptan" i ŭ kančatku najchutčej apyniecca škoła „mniejšaściowaja". Nia budźmo hałasłoŭnymi: kolki biełaruskich žkoł źwizytawaŭ za minuły hod u swaim abwodzie napr. školny inspektar pawietu Wialejskaha dy ŭ kolkich miajscoch i jak damahaŭsia, kab hetyja škoły adpawiadali *školnaj ustawie*? Hramadzianstwu niawiedama aniwodnaje takoje zdareńnie. Toje sama je ŭ inšych pawietach.

Dapuścim adnak na chwilinu, što ŭradawy inspektar u biełaruskuju škołu pryjechaŭ i jaje wizytuje. Nia treba być „prarokam", kab adhadać, što pradmiety polonistyki buduć adnymi z pieršych, z čaho biełaruskija dzieci i wučyciel buduć ekzaminawany. Inšyja pradmiety, jak i stupień ahulnaha raźwićcia dziaciej buduć uważany „pastolku—paskolku."

Heta z dziaćmi. A wučyciel? Jahonyja resursy na „pawyšeńnie" zaležny buduć u takim wypadku nasampierad taksama ad taho, jak patrafili dzieci wykazać swaje zdolnaści ŭ *polskich* pradmietach, dy ad taho, na kolki taki wučyciel byŭ „błahanadziožnym."

Pałažeńnie wučyciela *Biełarusa* ŭ biełaruskaj škole pad Polščaj ciažkoje jšče i dziela taho, što taki wučyciel jošć susiom adzinokim i niskul nia moža čerpać, a nawat i čakać pomačy ŭ swajej wychawaŭčaj pracy.

Teoretyčna ŭziata—školaj apiakujecca inspektar, ale ŭ sapraŭdnaści škoła pakiniena tolki swajmu losu, a heta dziela taho, što pols ki inspektar nikoli nie zrazumieje patrebaŭ biełaruskaj škoły, wučyciel sam, biaz inspektara, nie zaŭsiody dašć sabie radu, a nichto inšy z boku prystupu ŭ biełaruskija ŭradowyja škoły nia maje.

Jasna što pry hetkich umowach biełaruskaja škoła raźwiwacca nia moža, bo niama tej kiraŭničaj, moc majučaj siły, jakoj-by na raźwićci hetaj škoły zaležała.

Jašče raz konstatujemo, što takoj siły niama i padkreślimo, što takuju *siłu stwaryć treba*. Warunki tak skłalisia, što niwodnaja z istnujučych biełaruskich kulturalnych arhanizacyjaŭ nie mahła-b na siabie ŭziać hetu sprawu wieści, ale kožnaja z ich chiba mahła-b pamahčy, kab takaja arhanizacyja paŭstała. Konkretna: musić arhanizawacca ścisła fachowy Wučycielski Sajuz biełaruskich narodnych škoł.

A pakul usiaho hetaha dačakajemsia, istnujučyja biełaruskija kulturalnyja arhanizacyi supolnymi siłami mahli-b chiba ad školnych ułaćdu dabicca taho, kab u pawietach z biełaruskimi školami byli arhanizawany asobnyja biełaruskija inspektaraty ci padinspektaraty. Kali nielha ŭ kožnym pawiecie, dyk prynamsia adzin — na dwa i nawat try pawiety. Chodzić ab toje, kab niechta zaŭsiody byŭ, chto pafachowamu sprawaj biełaruskaha školnictwa ŭ nas kirawaŭ i byŭ za jaje adkaznym.

A. Koŭzan.

Nacyjanalnaja palityka u prawasłaŭnaj carkwie.

U hazetach niadaŭna pakazałasia wiestka, što niekatoryja wyšejšyja stanowiščy ŭ prawasłaŭnaj carkwie na Biełarusi absadžany Ukraincami i što ŭ prawasłaŭnaj carkwie možna zamiecić ciapier dziŭnaje źjawišča—Ukraincaŭ wyšej šaja carkoŭnaja ŭłada naznačaje na Biełaruś, na wyšejšyja stanowiščy ŭ konsystoryjach u Horadni i Wilni.

My ničoha nia mieli-b praciŭ hetaha, kab Ukraincy pryjaždžali da nas pracawać na carkoŭnaj niwie, bo na naš pahlad Ukraincy lepš razumiejuć biełaruskuju sprawu i buduć spahadniej adnosicca da Biełarusaŭ čymś Rasiejcy. Adnu tolki ŭ hetaj sprawie majem zaściarohu: my baimsia, kab u prawasłaŭnaj carkwie nie zawiałasia takaja palityka, što Ukraincaŭ buduć pasyłać zaŭsiody na Biełaruś, a Biełarusaŭ na Ukrainu.

My ŭžo prakanalisia da čaho wiadzie palityka Arc. Jałbžykoŭskaha, katory ksiandzoŭ Biełarusaŭ wysyłaje ŭ polskija parachwii, a na ich miejsca ŭ biełaruskija parachwii naznačaje ksiandzoŭ Palakaŭ, jakija tam šyrać polščynu.

Prawasłaŭnaja carkwa dahetul jašče nie prawodziła nacyjanalnaje palityki i trymałasia tolki rasiejščyny, ale ciapier i jana stupiła na šlach užo nie palanizacyi to adrywańnia duchawienstwa ad rodnych karanioŭ, ad swajho narodu, pieranosiačy na čužyniu, dzie nia zmohuć pracawać u swaim narodzie.

Ci-ž heta nie palityka?!

Tolki dziwicca treba, jak skora prawasłaŭnyja jerarchi z mitrapalitam Dianisam na čale, pieraniali ŭsie sposaby polskaha katalickaha wyšejšaha duchawienstwa! Treba kab, biełaruskija prawasłaŭnyja dziejačy zwiarnuli asabliwuju uwahu na hetuju nacyjanalnuju palityku prawasłaŭnych carkoŭnych uładaŭ.

Z hazet.

Biazhłuździca „Dziennika Wilenskaha".

Biełaruski Instytut Haspadarki i Kultury dnia 31 lipnia s. h. wynies pratest suproć „Lemantara" Lubič-Majeŭskaha, ab jakim my pisali ŭ prošłym numary „B. K." i kopiju hetaha pratestu razasłaŭ u redakcyi niekatorych wilenskich hazet. U hetym numary hety pratest B.I.H. i K. my źmiaščajem całkom. Tady, kali hety pratest razyšoŭsia pa Wilni, „Dziennik Wilenski" na swaich bačynach paświaciŭ hetaj sprawie stacciu, jakaja z samaha pačatku da kanca wytrymana ŭ całej poŭni biazhłuzdna.

Źmiest henaj stacci susim pakazywaje nienarmalnaść jaje aŭtara, bo kab takuju biazhłuzdicu napisać — sapraŭdy treba być nienarmalnym abo pjanym.

Wielmi dobra charekteryzuje „Наша Жизнь" ŭ Nr. 231 „krytyka" z „Dz. W." pratestu Biel. Inst. Hasp. i Kult. i našaj stacci ab „Lemantary" L. M., nazywajučy jaho „łamawy — syščyk" i pytajučy — „skolki-ž „służbowych" treba wypić, kab hetak napisać?!"

Nam zdajecca, što pisakam z „Dz. Wil." zaciamniajuć rozum nia „służbowyja" a dziki nacyjanalizm.

Z klabanskaha panadworku.

Ab tym, što „Naš Pšyjaciel" jošć hazecinaj ksiandzoŭ Palakoŭ endeckich pohladaŭ, kožnamu, chto tolki jaje čytaŭ, daskanalna wiedama. Wiedama tak-ža i toje, što ksiandzy endeki wydajuć i tak starajucca pašyryć jaje siarod Biełarusaŭ-katalikoŭ dzieła taho, kab pieraškodzić upływam „B.-Krynicy" i utrymać jak možna na daŭžej polščynu ŭ katalickim kaściele ŭ našym kraju.

Taksama wiedama i toje, što „Naš Pšyjaciel" jošć orhanam polskaj endecyi, taksama, jak „Dziennik Wileński", „Głos Wileński" i inšyja endeckija hazety.

Wiedama i toje, što klabanskija redaktary „N. P. i raspaŭsiudžywalniki jaho, pišuć i raspaŭsiudžywajuć z tej metaj, kab umowić drukawanym słowam našym wiaskoŭcam, što tolki jany polskija endeki dobryja, sprawiadliwyja i praŭdziwyja kataliki.

Daskanalna wiedama i toje, što polskaja klabanija ŭ našym kraju tak ad serca pracuje nad pašyreńniem „N.P." siarod našaha narodu i dzieła taho, kab zjadnać da siabie ludziej i kab na wypadak wybaraŭ u Sojm henyja ludzi addali za ich spisak swaje hałasy. Nu, a tady jany rabili-b swajo.

Z biełaruskaha žyćcia.

Z BIEŁARUSI PAD POLŠČAJ.

Pasiedžańnie Centr. Uradu Biełaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury. Centralny Urad B. I. H. i K. na pasiedžańni dnia 31.VII s. h. miž inšymi sprawami razhladaŭ i zahad školnych uładaŭ ab uwiadzieńni ŭ biełaruskija školy lemantara Lubič-Majeŭskaha. Centralny Urad Biel. Inst. Haspadarki i Kultury ŭ hetaj sprawie wynies woś taki pratest:

„Centralny Urad Biełaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury na swaim pasiedžańni dnia 31.VII.1929 h., razhledziŭšy sprawu zahadu školnych uładaŭ ab uwiadzieńni ŭ biełaruskija školy Lemantara Stanisława Lubič-Majeŭskaha, wydanaha ŭ Lwowie 1929 h. koštam polskaha Dziaržaŭnaha Wydawiectwa Knižak — śćwierdziŭ, što:

1. Lemantar L.-Majeŭskaha adychodzić daloka ad ahulna pryniatych asnowaŭ biełaruskaj hramatyki i prawapisu;

2. nia pryznaje biełaruskaj abecedy, uwodziačy miž inšym polskaje „cz" i „sz" zamiest ahulna pryniatych „č" i „š" i wykidajučy litary „f" i „g" užywanyja ŭ mižnarodnych słowach;

3. Lemantar L.-Majeŭskaha kalečyć u značnaj stupieni biełaruskuju mowu, užywajučy časta polonizmy i rusycyzmy, a tak-ža ŭwodziačy žyŭcom rasiejskija i polskija słowy;

4. kasuje hramatyčnyja i prawapisnyja zdabytki biełaruskaj filolohii i hetym waročaje sprawu wywučańnia biełaruskaj mowy na niekalki dziesiatkaŭ hadoŭ nazad, robiačy hetym wialikuju škodu raźwićciu biełaruskaj mowy i kultury;

5. urešcie Lemantar L.-Majeŭskaha prasyčany jošć niebiełaruskim ducham, bo ŭ źmieście i malunkach pakazwaje biełaruskim dzieciam Waršawu, Wisłu, Karpaty, Wawel i Krakaŭ, a abminaje histaryčnyja i kulturnyja asiarodki našaha kraju.

Dziela hetaha C. U. B. I. H. i K., padajučy ŭsio wyšej skazanaje da wiedama hramadzianstwa i adpawiednych školnych uładaŭ, hetym protestuje proci zahadu ab uwodžańni Lemantara L.-Majeŭskaha ŭ biełaruskija školy, jak škodnaha dla biełaruskaj aświety".

Hety pratest C. U. Biel. Inst. H. i K. razasłaŭ u niekatoryja redakcyi wilenskich hazet, u Ministerstwa Aświety, da Kuratoryi Wilenskaha Školnaha Wokruhu i ŭ Dziaržaŭnaje Wydawiectwa školnych padručnikaŭ u Lwowie pry adnosniku nastupnaha źmiestu:

„Pierasyłajučy pry hetym wypis z pratakołu pasiedžańnia Centralnaha Uradu Biełaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury z dnia 31.VII s. h. majem honar pawiedamić, što padobnaje školnaje wydawiectwa, jak Lemantar L.-Majeŭskaha (1929) z punktu hledžannia pedohohičnaha i filolohičnaha dla biełaruskich škoł nie padchodziać i dziela hetaha prosim u pryšłaści zapraŝać da supracoŭnictwa ŭ wydawańni biełaruskich padručnikaŭ asoby bolš kompetentnyja ŭ hetaj sprawie".

Čarhowaje pasiedžańnie Centr. Uradu Biel. Inst. H. i K. adbyłosia ŭ niadzielu 11 h. m. Na hetym pasiedžańni pastanoŭlena raspačać pracu składańnia deklaracyjaŭ na adkryćcio biełaruskich škoł.

Wyjezd z Wilni inž. A. Klimowiča, J. Šutowiča i J. Zianiuka. Wyšej uspomnienyja biełaruskija pracaŭniki paklikany wajskowymi ŭładami na wajskowuju słužbu i wyjechali užo z Wilni 11 h. m. Inž. Klimowič wyjaždžajučy pakinuŭ našaj redakcyi krychu haspadarčych paradaŭ užo napisanych, jakija pa mahčymaści budziem źmiaščać u našaj hazecie.

R. Astroŭski dyrektaram Wilenskaj Biełaruskaj Himnazii na dalej. Baćkaŭski Kamitet Wil. Biel. Himnazii na pasiedžańni dnia 4 h m. wybraŭ na stanowišča dyrektara Wil. Biel. Himnazii na nastupny školny hod dasiułašniaha dyrektara R. Astroŭskaha.

Z dziejnaści Biełaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury na wioscy. Hurtok Instytutu u w. Kirdziejeŭcy Wil.-Trockaha paw. u hetym miesiacy adčyniaje bibliateku-čytalniu.

U m. Budsławie Wialejskaha paw. u hetym miesiacy zarhanizawaŭsia hurtok B. I. H. K.

— Świrydaŭski hurtok B. I. H. i K. Ašmianskaha paw. 4 h. m. ładziŭ spektakl-wiečarynu. Adyhrany „Na wioscy" i „Modny šlachciuk" Zacikaŭleńnie było wialikaje.

Dzisiatyja ŭhodki śmierci Iwana Łuckiewiča. 20 h. m. prypadajuć 10-yja ŭhodki śmierci biełaruskaha dziejača Iwana Łuckiewiča, katory wielmi pryčyniŭsia swajej pracaj da sprawy biełaruskaha adradžeńnia idučy pa linii baćki biełaruskaha nacyjanalnaha ruchu ś. p. Fr. Bahuševiča. Wilenskaje biełaruskaje hramadzianstwa zbirajecca hety jubilej naležna adświatkawać.

Nowaja knižka „Žanimstwa Kaziuka" (wydawiectwa „Chryścijanskaj Dumki") u hetym tydni wyjšła z druku i pradajecca ŭ biełaruskich kniharniach. Hałoŭny skład kniharnia „Pahonia", Wilnia, Zawalnaja wul. 7.

„Chryścijanskaja Dumka." U hetym tydni wyjšaŭ z druku № 12 „Chr. D."

Z RADAWAJ BIEŁARUSI.

Komintern i Biełarusy. Wielmi niapryjemna dla wucha Biełarusa wyražeńnie — „Radawaja Biełaruś" abo „Sawieckaja Biełaruś", bo hety samy ŭžo nazoŭ „radawaja" abo „sawieckaja" pakazywaje, što Ŭschodniaja čaść Biełarusi nia jošć jašče niezaležnaj, bo jana akupawana „radami" — „sawietami", inakš kažučy internacyjanalnaj partyjaj komunistyčnaj. Toje, što robicca ŭ Uschodniaj čaści Biełarusi dla dabra Biełaruskaha narodu na niwie aświetna-kulturnaj, to Biełaruski narod nikoli nia jošć udziačnym komunistyčnaj partyi, a tolki swaim ułasnym siłam, bo biełaruski nawukowy centr, jak Biełaruskuju Akademiju Nawuk stwaryli nie komunisty, a biełaruskaja kulturna-nacyjanalnaja siła. Da prawodžańnia ŭ Ŭschodniaj Biełarusi „biełarusizacyi", (dziŭny — termin „biełarusizacyja" Biełarusi!) internacyjanalnyja akupacyjnyja ŭłady prymušany rostam biełaruskaj nacyjanalna-niezaležnickaj świedamaści. Čužyja dla Biełaruskaha narodu formy hramadzkaha ładu ŭ Uschodniaj Biełarusi, jakimi kiruje nie Biełaruski narod, a komunistyčnaja partyja, prawodziačy „biełarusizacyju" Biełarusi, silicca adno tolki da taho, kab zabić u Biełaruskim narodzie jahonuju nacyjanalnuju dušu, jakaja wiadzie da nacyjanalna-niezaležnickaj świedamaści i na miejsca hetaha ŭpaić biełaruskamu narodu fantastyčny internacyjanalizm. Reč zrazumiełaja, što hetym sprobam žywy Biełaruski narod daje naležny adpor i komunisty, bačačy swaje niaŭdačy, pačynajuć bić trywohu. Wielmi dobra wyświatlaje baraćbu biełaruskaj nacyjanalna-niezaležnickaj świedamaści ŭ Uschodniaj Biełarusi z sprobami komunistyčnaj internacyjanalnaj idei orhan komunistyčnaj partyi Biełarusi „Зьвязда", zmiaščajučy ŭ hetaj sprawie ŭ Nr. 169 z dnia 27 lipnia s. h. daŭzirunju stacciu, u jakoj aŭtar biazlitasna napadaje na niekatorych siabroŭ K. P. B. za ich „šowinistyčnyja" tendencyi ŭ halinie nacyjanalnaha pytańnia, jak na Ciśku Hartnaha (Žyłunowiča) M. Zareckaha, T. Hłybockaha i inš. U dziejnaści ich aŭtar stačci bačyć škodnyja dla kompartyi tendencyi. Aŭtar stačci nia moža ŭstrymacca ad abureńnia, što hetyja siabry partyi i mnohija inšyja, suproć wymoham kompartyi, idealizujuć i padnosiać da wialikaj hodnaści prošłyja mamenty biełaruskaha nacyjanalnaha ruchu, jak staradaŭni peryad biełaruskaj literatury, „Našaniŭskuju paru" i inš. zamiest idealizawać sučasnaje sawieckaje budaŭnictwa.

...„Kamu i našto ŭsio heta patrebna ŭ naš

Reč zrazumieła, što tak daskanalna znajučy hetaha „N. Pšyjaciela" našy ludzi choć i biaruć z ruk klabanskich razdawalnikaŭ, bo admowicca pryniać padarak niejak ni sioje ni toje, ale ŭ toje, što tam napisana nichto nia wieryć.

I sapraŭdy, trudna wieryć hetamu, „N. Pšyjacielu", kali jon nawat apisywajučy ŭračystaść u Gierwiackim kaściele pieršaj spowiedzi małych dziaciej i prystupańnie ich da pieršaj Najśw. Komunii piša, što hetakaja ŭračystaść daŭno ŭžo była ŭ Gierwiatach. (Nr. 30 „N. P.")

Niaŭžo-ž u Gierwiackaj parachwii až da hetaha hodu nie padrastali dzieci, abo baćki ich niapuščali da spowiedzi, ci byŭšyja tam ksiandzy prad sučasnym probaščam, katoraha tak mocna chwalić „N. Pšyjaciel" niechacieli spawiadać dziaciej? Hetamu tak-ža nichto nie pawieryć.

Nie wieryć tak-ža nichto i „praroku" z klobanskaha panadworku, što iduču pa linii *„odpolszczenia kościoła"* (Kursyŭ N. P.) možna być: tolki dziakom sapraŭdy cerkwy.

Ahułam kažučy, što ŭsialakija palityčnyja i relihijnyja zakidy „N. Pšyjaciel", jakich jon robić šmat i šmat kamu, tak biezpadstaŭnyja, niarazumnyja, što ŭ palemiku z im uwachodzić nikoli niawarta. Dziela hetaha my na zakidy „N. P." našaj hazecie i nieadkazywajem.

Kuplajučy sacharynu — kuplajesz chwarobu, kuplajučy CUKIER — kuplaješ zdaroŭje i siłu da pracy.

čas?..." Skul wieje wiecier niezadawaleńnia z usiaho „maskoŭskaha" i „ahulnasawieckaha?"— pytajecca aŭtar u swajej stacci. Sćwierdziŭšy nacyjanalnyja nastroi nia tolki siarod Biełarusaŭ nie naležačych da partyi, ale i siarod siabraŭ partyjnych, aŭtar stacci zaklikaje ŭradawyja dziejniki da stanoŭčaj i rašučaj baraćby z uzrastajučym z kožnym dniom biełaruskim nacyjanalnym „šowinizmam".

„...Treba wiaści biazlitasnuju baraćbu, niepaŭstrymoŭwajučysia prad izolacyjaj (wastroh i ssyłka ŭ Sałoŭki. Red) tych siabroŭ partyi, jakija adchilajuć hieneralnuju liniju našaj partyi ŭ kirunku warožych nam klas"

Z hetaha widać, što nacyjanalny ruch u Uschodniaj Biełarusi da taho akrep, što staŭ pawažna pahražać maskoŭskim komunistam, jakija chacieli-b zaŭsiody trymać Biełaruski narod pad swajej apiekaj. Charakternaje zjawišča, što i siabry kompartyi Biełarusy, jak Žyłunowič i inš. u wačoch maskoŭskich komunistaŭ zjaŭlajucca škodnikami ahulnasawieckaha ładu, nie haworačy ŭžo ab šyrokich biełaruskich sialanskich masach.

Na zakančeńnie musim skazać, što ani pahrozy z boku kompartyi, ani represii, da čaho zaklikaje partyjec u „ЗЬВЯЗДЗЕ",—nacyjanalnaha ruchu u Uschodniaj Biełarusi spynić nia zmohuć, bo nacyjanalny ruch, heta jošč ništo inšaje, jak baraćba narodu za swajo istnawańnie. Dyk ničoha dziŭnaha, što Žyłunowič i inšyja, jak Biełarusy pajšli pa linii biełaruskaha adradžeńnia, adchilajučysia ad maskoŭskaj ahulnasawieckaj linii.

Sawieckaja statystyka. Wychodziačaja ŭ Prazie (Čechasławacyja) časopiś „Nowe Rusko" źmiaściła ŭ numary 10/12 stacciu sekretara C. W. K. Radawaj Biełarusi Chackiewiča, z jakoj dosyć cikawa wyhladaje raźwiazka nacyjanalnaha pytańnia ŭ S.S.R.R.

Pawodle sawieckaj statystyki z 1926 h. na terytoryi Radawaj Biełarusi naličywajecca Biełarusaŭ — 4,500,381 (80,62%), Žydoŭ — 407,509 (8,19%), Rasiejcaŭ — 389,806, (7,70%), Palakoŭ — 97,298, (1,96%), inšych — 76,576, (1,58%).

Kali-b nawat zhadzicca, što statystyka hena i zhodna z praŭdaj, dyk i jana wyrazna pakazwaje, jak traktujuć sawieckija ŭłady kulturnyja patreby wyšej uspomnienych narodaŭ.

Pawodle statystyki Žydy ŭ Radawaj Biełarusi stanowiać tolki 8,19 proc. ŭsiaje ludnaści, a ŭ dziaržaŭnym planie wydawiectwa, na 1928/29 h. 15 proc. usiaho wydawiectwa, prajektawana drukawać u mowie žydoŭskaj.

Reč zusim zrazumieła, što na hetakaj niaroŭnaści ŭ pieršuju čarhu cierpić nacyjanalnaść biełaruskaja jak bolšaść.

Ab „raźwiazcy" nacyjanalnaha pytańnia ŭ S.S.R.R. świedča tak-ža dałučana da stacci Chackiewiča karta Biełarusi. Pawodle hetaj karty, centralnuju terytoryju, tolki abšaram 125.000 kw. klm. zajmaje Radawaja Biełaruś. Zahranicaj Radawaj Biełarusi na ŭschodzie terytoryja zasielena Biełarusami: hub. Smalenskaja, čašć b. hub. Wiciebskaj, i Pskoŭskaj čašć b. hub. Čarnihaŭskaj i Kałuskaj, jakaja nie ŭwachodzić u skład Radawaj Biełarusi, heta terytoryja nazwana „Zapadnaja Ekonomičeskaja Obłast".

Biełaruski narodny wandroŭny teatr da 31 lipnia s. h. u Homielskim wokruzie ładziŭ pa wioskach teatralnyja pradstaŭleńni. U praciahu 70 dzion teatr štoraz to ŭ druhich wioskach zładziŭ 34 spektakli. Spektakli ŭ wioskach adbywalisia ŭ puniach. Zacikaŭleńnie biełaruskim teatram z boku biełaruskich sialan, jak pišuć saw. hazety, wialikaje.

Biełarusy u Amerycy. Jak wiedama, biełarusaŭ na emihracyi ŭ Amerycy jošć niamała. Biełarusy pačali emihrawać u Ameryku najbolš ad 1905 h. Spiarša emihrawali ŭ Ameryku tolki šukajučy zarabotkaŭ, a paźniej i chawajučysia ad prašledu na Baćkaŭščynie z boku rasiejskich uładaŭ. Takim čynam ŭ Amerycy apynulisia i biełaruskija sialanie i rabotniki i intelihienty. Balšawickaja rewolucyja ŭ Rasiei, jakaja swajej chwalaj zaliła i ŭschodniuju čašć Biełarusi, zmusiła emihrawać u Ameryku i niekatorych biełaruskich dziejačoŭ. Apynuŭšysia za akijanam ludzi nawiejšaj pary biełaruskaha ruchu, *zasnawaŭšy tam „Biełaruski Nacyjanalny Sajuz u Čykaho i pačali klikać biełaruskuju emihracyju da arhanizacyi.*

„Biełaruski Nacyjanalny Sajuz" u Čykaho ŭžo 4-ty hod wydaje hazetu pad nazowam „Biełaruskaja Trybuna". Henaja hazeta drukujecca ŭ anhielskaj i čamuści ŭ rasiejskaj mowie. Dziŭna i susim niezrazumieła, čamu pa rasiejsku, a tolki častkowa pabiełarusku? Što datyčna źmiestu „Biełaruskaj Trybuny," dyk taksama šmat joj treba čaho pažadać; prykładam zajmajecca jana dosyć šyroka sprawami palityki na ŭschodzie Eŭropy, amal niezakranajučy biełaruskaj sprawy ŭ palitycy mižnarodnaj, a ab žyćci biełaruskim u kraju, dyk adnačasna pieradrukam dasłoŭna tolki niekatarych wiestak z biełaruskich hazet, jakija wychodziać u Wilni i wielmi mała źwiartaje ŭwahi na pašyreńnie biełaruskaj nacyjanalnaj świedamaści siarod biełaruskaj emihracyi ŭ Amerycy.

Witajučy wychodziačuju za akijanam „Biełaruskuju Trybunu", žadajem joj, kab jana rasiejskuju mowu zamianiła mowaj biełaruskaj i ŭsiebakowa razhladała biełaruskuju sprawu, jak u Kraju, tak na emihracyi i ŭ mižnarodnym značeńni.

■■

Z Niezaležnaj Litwy.

Budowa pačatkowych škoł i ramont dziaržaŭnaha teatru. Litoŭski ŭrad wyasyhnawaŭ 200 tysiač litaŭ na budowu nowych budynkaŭ dla narodnych školaŭ. Adnačasna pastanawiŭ wydać z kasy dziaržaŭnaj 110 tysiač 184 lity na ramont budynku dziaržaŭnaha teatru.

Kursy chatniaj haspadarki. Litoŭskaje Rolnaje Ministerstwa u pałowie m-ca lipnia s. h. atkryła specyjalnyje kursy dla wiaskowych dziaŭčat, na jakich wučać jak treba wiaści chatniuju haspadarku. Kursy henyja biazpłatnyja. Kursy buduć pradaŭžacca da 1 wieraśnia.

Kursy dla kawaloŭ. Litoŭskaje min. Rolnaje Sćwierdziŭšy, što mnohija kawali nia ŭmiejučy dobra kawać koni, psujuć kapyty i hetym pryčyniajuć straty haspadarom, pastanawiła zarhanizawać adpawiednyja dla kawaloŭ kursy i wydać končyŭšym kursy paświedčańni, a niaŭmiełym kawalom zabaranić kawać koni.

Reforma siaredniaha školnictwa. Litoŭskaje min. Aświety prystupiła da reformy siarednich škoł. Čašć himnazijaŭ zakryta i na ich miejsca atkryty škoły ramieślenyja. Urad namierany pabolšyć lik školaŭ fachowych, dziela hetaha maje być pabolšany budžet min. aświety na 1929-30 h. z 35 miljonaŭ da 37 miljonaŭ litaŭ.

Litoŭskija skaŭty ŭ Anhlii. 28 minułaha miesiacca wyjechała z Litwy ŭ Anhliju delehacyja litoŭskich skaŭtaŭ u składzie 5-ch čaławiek. Prabyli jany tam 2 tydni i brali ŭdzieł u mižnarodnym źjeździe skaŭtaŭ, jaki adbyŭsia ŭ Birkienhido.

Nowy anhielski konsuł. Niadaŭna prybyŭ u Koŭnu nowy anhielski konsuł Tomas Person, katory prystupiŭ užo da swaich abawiazkaŭ.

Handlowyja adnosiny miž Litwoj i S.S.SR. Hazety pišuć, što handlowyja adnosiny miž Litwoj i S.S.S.R. za apošni hod duža ažywilisia. Z Rasiei ŭ Litwu prywoziać cukier i elektryčnyja pryłady, a z Litwy ŭ SSSR wywoziacca metaličnyja wyraby.

Z ukrainskaha žyćcia.

Arhanizacyjny ruch UNDO. Ukrainskija pasły UNDO ŭ praciahu miesiaca lipnia s. h. zrabili na wioscy 10 sprawazdaŭčych wiečaŭ. z dziejnaści ukrainskaha parlamantarnaha pradstaŭnictwa. Akramia sprawazdaŭčych wiečaŭ pracytali ŭ nieskalkich miajscoch u arhanizacyjach kulturna-praświetnych na wioscy adpawiednyja lekcyi.

Zacikaŭleńnie sialanskich masaŭ sprawazdaŭčymi wiečami swaich wybrancaŭ wialikaje. Na wiečach wynasilisia rezalucyi pierawažna u školnaj sprawie.

Treba skazać, što ukrainskija pasły UNDO nia tolki u miesiacy lipni, wykonywajučy swaje hramadzkija abawiazki pracawali na wioscy, ale tak-ža niamienš jany pracawali u miesiacach papiaredních i pracujuć na wioscy ŭ miesiacy biahučym.

Pry hetym treba zaznačyć, što UNDO maje kala 30 pasłoŭ.

Z Polšču.

Nowy zakon dla wajskowych inwalidaŭ i siemjaŭ zhinaŭšych na wajnie. Dnia 1 lipnia s. h. uwajšoŭ u siłu nowy zakon dla wajskowych inwalidaŭ i siemjaŭ, zhinaŭšych na wajnie. Pawodle hetaha zakonu ŭsie tyja inwalidy i siemji zhinaŭšych na wajnie, katoryja nie atrymoŭwajuć inwalidzkaj zapamohi, mohuć padawać prašeńni, z damahańniem pryznać im inwalidzkuju pensiju, da Starostwa (referat wajennych inwalidaŭ). Pawodle hetaha zakonu termin na składańnie prašeńniaŭ pradaŭžajecca ad 1 lipnia 1929 h. da 31 śniežnia 1930 h.

Dziela taho, što mnohija i biełaruskija inwalidy i siemji, zahinaŭšych na wajnie, z tych ci inšych pryčyn, inwalidzkaj zapamohi da hetaj pary nie atrymoŭwajuć, pawinny ŭ wyšej skazanym terminie padać swaje zajawy z damahańniem wyznačeńnia dla ich i ichnych siemjaŭ inwalidzkaj pensii.

Kali budzie sklikany Sojm? Pawodle polskaje konstytucyi Sojm pawinien sabracca na sesiju budžetn uju dzieła uchwaleńnia budžetu na nastupny hod nie paźniej 1 listapada. Hazety pišuć, što urad paśpiešna pryhataŭlaje prajekt budžetu i manicca sklikać Sojm 30 kastryčnika. Niawiedama, ci sojmawaja praca budžetnaj sesii ahraničycca tolki razhladam budžetu ci pašyrycca i razhladam prajektaŭ ab źmienie konstytucyi, jakich jošć u sojmawaj kancelaryi až niekulka. Cikawa tak-ža ci, Sojm zakranie jašče sprawu b. min. Čechowiča, jakaja niezakončyŭšysia u Dziaržaŭnym Trybunale, apiorłasia ab Sojm.

Heta ŭsio pakaža niedalokaja pryšłaść.

Z zahranicy.

Konferencyja ŭ Hazie, niesupakoj na Dalokim Uschodzie i wasieńniaja Sesija Lihi Narodaŭ. Wersalski dahawor, jaki byŭ wynikam źmierańnia sił wajučych u suświetnaj wajnie dziaržawaŭ, pierakroiŭ eŭropejskuju kartu z pradwajennaj na paślawajennuju. Paśla hetaj pierakrojki paŭstali da žyćcia dziaržaŭna mnohija narody, katoryja prad wajnoj byli paniawoleny, ale niekatoryja astalisia ŭ takim-ža pałažeńni, ŭ jakim znachodzilisia i da wajny.

Wersalski dahawor, jaki zakončyŭ suświetnuju wajnu i paklikaŭ da dziaržaŭnaha žyćcia mnohija narody, mnohim dziaržawam byŭ i jošč wyhadnym, a niekatorym ciažki i niedahodny.

Z pryčyny hetych dahodnaściaŭ i niedahodnaściaŭ z Wersalskaha dahaworu, dla eŭropiejskich dziaržawaŭ, paŭstali miž dziaržawami całaha świetu roznyja paasobnyja sajuzy i palityčnyja dahawory.

Takim čynam nia tolki eŭropejskija, ale amal usie dziaržawy całaha świetu skawalisia sietkami palityčnych dahaworaŭ.

Zdawałasia, što ŭsio mocna i krepka zwiazana. Ale žyćcio na miejscy stajać nia može i jano, iduču ŭpierad, pryhataŭlaje šlach da historyi što raz usio nowaj. Narody, jakija i paśla suświetnaj wajny nie paklikany da dziaržaŭnaha žyćcia—adradžajucca i ŭzrastajučy kulturna, damahajucca swaich prawoŭ na mižnarodnym forumie, a akanamična-haspadarčyja patreby Eŭropy wymahajuć pasłableńnia mocy Wersalskaha dahaworu — zwalnieńnia ad akupacyi niamieckich ziamiel.

Woś-ža ŭ hetaj sprawie dzieła likwidacyi wajennych balačak — wajennaha adškadawańnia i sabrałasia ŭ Hazie (Holandyja) wialikaja konferencyja 14-ci dziaržawaŭ, kab akančalna wyrašyć sprawu, chto kamu i jak maje płacić hetyja adškadawańni.

U hetyja časy, kali jašče nie źlikwidawany sprawy suświetnaj wajny, na Dalokim Uschodzie miž Rasiejaj i Chinami raźwiwajucca padziei nowyja. Jak wiedama ŭžo, Chiny zaniali na swajej terytoryi čyhunačny šlach (u Mandžuryi), jakim karystałasia da hetych časoŭ Rasieja i hetym samym adharadzili balšawikoŭ ad Dalokaha Uschodu, kudy Rasieja z daŭnych časoŭ zapuščała karenni swaich upływaŭ. Reč zrazumieła, što balšawiki nie zwažajučy na swaje kličy: „swaboda narodaŭ", pahadzicca z hetym niachoćuć, što Chiny zachacieli być samy haspadarami ŭ swajej dziaržawie. Z hetaje pryčyny miž Chinami i SSRR. paŭstaŭ kanflikt, jaki až

Tolki marnatraŭcy wydajuć hrošy na biezwartasnuju sacharynu; ludzi razumnyja kuplajuć zdarowy i pažyŭny cukier.

da hetaj pary pradaŭžajecca pierastrełkami miž pahraničnikami adnaje i druhoj starany.

Liha Narodaŭ ci, lepš kažučy, liha dziaržawaŭ, jak wiedama zajmajecca sprawami rehulacyi adnosinaŭ miž dziaržawami, a nawat i sprawami adnosinaŭ dziaržawaŭ da nacyjanalnych mienšaściaŭ. Woś-ža na wasieńniaj sesii Lihi, jakaja budzie u wasieńnich miesiacach s. h. buduć razhladacca miž inšymi sprawami i sprawy nacyjanalnych mienšaściaŭ.

Z kraju.

Polskija endeki i asadniki — pačynalnikami budowy nowaha kaścioła ŭ Drui. Drujskaja parachwija składajecca z wiaskoŭcaŭ Biełarusaŭ, z damieškaj małoha procantu dwornych šlachtunoŭ Palakoŭ i prysłanych paśla wajny polskich asadnikaŭ.

Dušpastyrstwa ŭ parachwii Drujskaj wyšejšaj duchoŭnaj uładaj daručana Ajcom Maryjanam, jakija tam majuć swoj klaštar. Ajcy Maryjany ŭ Drui prawodziać ideju chryścijanskuju, biez usialakaj palityki, a hetym samym nia wysoŭwajuć na pieršaje miejsca, pobač z ideałami chryścijanskimi, polskaści, pakidajučy jaje na staranie, (karystajucca polskaj mowaj tolki ŭ adnosinach da Palakoŭ). U wačoch polskich endekaŭ rožnaj maści takija adnosiny Ajcoŭ Maryjanaŭ da polščyny—stanuli „herezijaj" i jany pačali bić trywohu ŭ swajej hazecie „Dziennik Wileński", padajučy prajekt ratawańnia polščyny ŭ Drui budowaj tam nowaha kaścioła, jaki byŭby kankurencyjaj dla Ajcoŭ Marjanaŭ. Ad słoŭ endeki pačali padychodzić da čynaŭ. Pačatkam čynnaj dziejnaści ŭ hetaj sprawie było niaŭdałaje wystupleńnie ŭ Drui, wiedamaha z swaich awanturaŭ ks. Barodziča, ab čym my pisali ŭ swoj čas u „B. Krynicy". Čynnyja pasuwańni ŭ hetaj sprawie i končylisia na awantury ks. Barodziča, bo tam na miejscy pabudawać u Drui pawodle endeckaha receptu druhi kaścioł, Drujskija parachwijanie, aprača kučki polskich asadnikaŭ, nie padtrymali.

Ciapier-ža polskaja endecyja, jakaja žywučy na wilenskim bruku, hrupujecca kala „Dziennika Wilenskaha", pry pamačy asadnikaŭ u Drujskaj parachwii, jak widać z „Dz. Wil." Nr. 177, usioźtaki zadumanaha „dzieła" nie pakidaje i silica panizić chryścijanskuju pracu Ajcoŭ Maryjanaŭ u Drui i pierakanać kahości, što tam u Drui druhi kaścioł patrebny.

Dziela taho, što prajekt budowy druhoha kaścioła ŭ Drui zradziŭsia ŭ wilenskich endeckich zakamarkach dziela ich šowinizmu, a nie z patreby relihijnaj, — nia dumajem, što hety prajekt panom endekam i asadnikam udasca asiahnuć.

Jašče adzin palityčny praces, jaki kampramituje palicejskija ŭłady ŭ Dziśnienščynie. U 1927 h. palicyja ŭ Dziśnienskim pawiecie aryštawała 8 asob, abwinawačywajučy ich u procidziaržaŭnaj dziejnaści. U aŭtorak 6 h. m. hetu sprawu razhladaŭ Akružny Sud u Wilni. Akružny Sud, razhledziŭšy sprawu, usich padsudnych pryznaŭ niawinawatymi i apraŭdaŭ. Treba zaznačyć, što 4 asoby da sudu prasiadzieli niawinna až 29 miesiacaŭ. A treba wiedać, što heta ŭžo takaja sprawa z Dziśnienščyny nia pieršaja, bo až treciaja. Heta ŭsio świedčyć ab tym, jak Dziśnienskaja palicyja adnosiłasia ŭ tyja časy da prajawy biełaruskaha ruchu i za što ŭważała biełaruski adradženski ruch naahuł, — kali nawat i za prynaležali ludziej da lehalnaj partyi Biel. Sial. Rab. Hramady, nie nadumywajučysia zabirała i pchała ŭ wastroh i niawinnyja achwiary musili tam čakać až pa 29 miesiacaŭ, pakul zwolnić ich Sud.

Sapraŭdy, žudasna robicca! Wilenskaja polskaja endeckaja presa i až da hetaj pary starajecca dakazywać, što adradženski biełaruski ruch—heta rabota „bolszewicka". Dosyć uziać u ruki „Dziennik Wilenski", kab ubačyć hety ŭwieś fałš ab biełarusach i ab biełaruskim ruchu.

„Dz. Wil.", jaki ŭważaje siabie orhanam nia tolki polskaj endecyi, ale i „abaroncam" katalictwa, nia stydajecca nawat nazywać i dziejnaść Ajcoŭ Maryjanaŭ u Drui ahitacyjaj bałšawickaj.

Budźcie aściarožny. Troch pastuchoŭ z Krewa, Ašmianskaha paw. A. Bylinski, M. Kaminski i J. Basiukiewič znašli na paśbiščy harmatni naboj, jaki ułažyli ŭ ahoń. Naboj wystraliŭ i ciažka paraniŭ pastuchoŭ; adzin z ich Basiukiewič pamior

— Francišak Mačulewič Hruzdoŭskaje hminy znašoŭ na poli harmatni naboj i pačaŭ jaho raźbirać. Naboj wybuch i ciažka raniŭ Mačulewiča, jaki pamior.

Pažary. Niadaŭna ŭ m. Łunna, Horadzienskaha paw. z niawiedamych pryčyn wybuch pažar, jaki zrabiŭ škody na 25.000 *zł*.

U hetym samym časie zaharełasia wioska Hoŭty Horadzienskaha paw. Zhareli budynki haspadarki z žywym i miortwym inwentaram Straty abličajuć na 100.000 zł. Pryčyna pažaru zabawa dziaciej z zapałkami.

—5. h. m. u w. Alekšycy, Waŭkawyskaha paw. wybuch pažar ad kinienaha akurka ad papiarosy. U praciahu paru hadzin zhareła 30 haspadarstwaŭ z sioletnim zbožam. Straty wynosiać kala 250.000 zł.

Och, jak dušna!...

Och, jak dušna, dajcie woli,
Bo žyćciu kaniec prychodzie.
Ja niaščasny, niama doli—
Ja najhoršy u pryrodzie.
Adčynicie naściež dźwiery,
Świetu zhniŭšaha z chwaroby,
Bo tut ludzi: hady—źwiery,
Papichajuć mianie k hrobu!
Adčynicie, adčynicie!
Ja lacieć chaču da sonca.
Hej, u wyś lacieć puścicie,
Bo naš świet hniły biaskonca.
Palacieć chaču tudoju,
Dzie świato adno panuje.
Ja irwuś tudy dušoju,—
Heny świet mianie čaruje.
Pradawać siabie nia budu
Tamu, chto hnillom tarhuje.
Ja ŭ radoch taho prybudu,
Chto za praŭdu ŭściaž wajuje.
Dyk u wyś šybnu, jak sokał—
Uzniasusia až pad zory,
Budu bačyć ŭsio nawokał,
Cely świet zarazny—chwory.
Marwič.

Z Wilni.

Kanfiskata litoŭskaj hazety „Vilniaus Rytojus". U minułym tydni ułady skonfiskawali litoŭskuju hazetu „Vilniaus Rytojus" Nr. 33, za źmieščanyja artykuły: „Wučycielskija Kwalifikacyi" i Na dziawieniskim niebazchile" pawodle 1 art. Rasp. Przez z. 10 V 1927 h. i 129 art. K. K.

Biazraboćcie. Pawodle apošnich padličeńniaŭ u Wilni znachodzicca 2.700 biezrabotnych.

Kolki žycharoŭ. Jak padajuć hazety ŭ Wilni žywie ciapier 184.980 žycharoŭ.

Usiačyna.

Pabićcio i aryšt polskich akademikaŭ u Francyi. Polskija studenty waršaŭskaj politechniki sioleta, jezdziačy pa Eŭropie, adwiedali i Paryž. U Paryžy, kali jany adjaždžali, heta było u pieršych čysłach h. m, francuski kanduktar paprasiŭ aswabadzić miejsca u wahonie, dzie znachodzilisia polskija studenty, dla studentaŭ belhijskich. Polskija studenty nie chacieli ŭstupić zaniataha miejsca. Pačałasia awantura ŭ wyniku katoraj francuskija čyhunščyki i palicyja mocna — pabili i aryštawali polskaha inž. Wasiutynskaha i stud. Drawinskaha. U časie hetaj awantury, jak hazety pišuć, francuskija čyhunščyki, ci palicyja wyražalisia: „niama horšych, jak Palaki" i „polskaja świńnia". Tyja-ž hazety pišuć, što francuskaja palicyja inž. Wasiutynskaha była zakawaŭšy u kandały.

Značycca nie paznalisia na polska-francuskaj pryjaźni.

Uračystaja pracesija. U prysutnaści 80.000 asob adbyłasia ŭ Rymie ŭračystaja pracesija z Najświaciejšym Sakramantam, katoraja wyšła z Kaściołu św. Piatra, na čale z św. Ajcom.

Jašče adna dyktatura. Pawodle wiestak, u wosieni h. h. mąje być abwieščana u Baŭharyi dyktatura. Karol Barys dumaje pawieryć dyktaturu ciapierašniamu pasłu ŭ rymie hien. Wołkawu.

Biezraboćcie ŭ Amerycy. Pawodle abličeńniaŭ lik biezrabotnych u Amerycy za apošnija hady uzros z 1 da 8 milijonaŭ.

Ab haspadarcy.

Paślažniŭnyja drobiazi.

(„v„ čytajecca jak „w").

Da źmieščanaha ŭ Nr. 24 „Biel. Krynicy" artykułu ab siaŭbie azimaj karmovaj miašanki žyta z kasmataj vykaj—treba jšče raz zaciemić, što ŭdača takoha zasievu lažyć u **dastatku vohkaści**. Tamu kali niechta ŭžo rašyŭsia žytniaje aržyšča absiejać nazvanaj miašankaj, chaj što chutčej miełka zaare hena aržyšča. Važnaj heta zaściaroha dla taho, kab zdajecca być asabliva sioleta, kali što raz hałaśniej pačynajuć havaryć ab suchoj sialetniaj vosieni.

Druhaja zaściaroha z taho-ž artykułu datyča zboru (kašeńnia i evantualnaha sušeńnia) vyrasšaj užo miašanki. Voś-ža: 1. nie pieraśpiałać i 2. kali zdarycca patreba košanuju miašanku sušyć, dyk rabić heta treba niejdzie na staranie, *kab ziarniaty vyki nia vysypalisia*: u praciŭnym vypadku nadta ciažka takuju vyku z pola vyvieźci.

Urešcie varta zaznačyć i toje, što zimovaja miašanka vyki z žytam źjaŭlajecca ŭ nas mała znanaj i pakul ludzi nie navučacca z joju abchadzicca, nia treba adrazu sieić šmat. Asabliva ŭ paŭnočnych pavietach (Brasłaŭščyna, Dzisienščyna, Śviancianščyna), dzie nieviadoma jšče, jak budzie znasić zimavańnie.

* * *

Pierad azimymi zasievami štoraz bolš u nas užyvajecca ŭžo štučnych hnajoŭ. Dobraja reś! Ale... hnai heta jšče nia ŭsio: treba dobre vyrabić ziamlu (kab nie rasła trava i sama ziamla była pulchnaj): baronami, vałkami, heblami, treba užyvać jaknajlepšaha i zdarovaha nasieńnia. Prociŭ chvarobaŭ nasieńnia dobry haspadar zaŭsiody strachujecca tym, što ŭsio svajo pasieŭnaje nasieńnie **bajcuje** (formalinam, „Uspulunam" i inš.).

Inž. Al. Klimovič.

Praŭnyja parady.

L. Ž. Na Wašaje pytańnie adkaz tolki taki: usia sprawa, ab jakoj Wy pytajeciesia, naležyć wyklučna da dobraj woli žycharoŭ wašaj wioski. Jany ŭłaśniki supolnaj ziamli, dyk i mohuć abo pazwolić kamu inšamu joj karystacca, abo nie pazwolić.

Tamu samamu. Wašy siostry ŭžo stracili ŭsie prawy da spadčyny pawodle daŭnaści. Za wajennyja straty jašče nie wypłačywajuć i trudna spadziawacca na zapłatu.

Zabałotnamu. Usie tyja prawy, jakija mieli Wašy baćki i papiarednija ŭłaśniki paśbišša, majecie ciapier Wy i hetyja pakupščyki. Les naležyć da ŭłaśnika ziamli.

M. Lesicki. U sprawie inwalidzkaj renty pačytajcie ŭ hetym numary „B.-Kr." u addziele „z Polščy."

Na swaim poli siejać majecia prawa, dzie chočacie i što chočacie, akramią tutuniu. Zabaranić nichto nia maje prawa.

J. D. Ziamli dastać darma trudna i dastać hrašowuju zapamohu tolki dziela taho, što Wy słužyli ŭ wojsku—nie dastaniecie.

Tunkunu. Dziela taho, što Wy swaju ziamlu pradali, adabrać jaje nia možacie. Kali Wy ŭważajecie, što Waš dakumant nie prawilny, pieradajcie jaho ŭ Akružny Sud na skasawańnie.

Pakryŭdžanaj balšawickim ślubam. Baćka Waš maje poŭnyja prawy da swajej ziamli, takža praŭnaj jość jaho pradaža swajej ziamli druhomu. Wy zmusić baćku apiakawacca Wašymi dziaćmi praŭna nia možacie. Kali toj čaławiek, katory tak haniebna Was ašukaŭ balšawickim ślubam, znachodzicca ŭ hranicach polskaj dziaržawy, dyk Wy padajcie jaho u sud z prośbaj, kab sud ad jaho prysudziŭ na prakarmleńnie dziaciej.

Nendznamu. Apieka ŭstanaŭliwajecca takim paradkam: u Sud treba pry padańni z prośbaj zaćwierdžańnia wyznačanaj apieki, załučyć metryki naradžeńnia małaletnich i 6 asob rady familijnaj: 3 ch z boku baćki i 3-ch z boku matki. Rada ŭ Sudzie wybiare 2 ch apiakunoŭ, jakich zaćwierdziŭ Sud i pieradaść u ichniaje kiraŭnictwa majemaść nialetnich. Sprawu pačać moža choć chto, kali niama kamu, dyk musić zrabić heta wojt hminy.

Rubienčyku. Komasacyja dla haspadarki šmat jość karysnaj. U sprawach, kab Wam nia treba było ciapier dawać zadatku za kuplenuju dla dabaŭki ziamlu, zwiarniciesia da ziamielnaha kamisara.

Ad komasacyi i dabaŭki nie admaŭlajciesia.

St. H. U sprawie dabaŭki ziamli pry komasacyi zwiarniciesia da ziamielnaha kamisara. Dabawić mohuć i ŭ asobnym miejscy, na wyjezd dla niekatarych. Usadźby mohuć astacca tyja samyja. Heta sprawa naležyć da žycharoŭ wioski; treba parazumiecca z kami saram.

DA NAS PIŠUĆ.

HAREŁKA — WORAH ČAŁAWIEKA.

Nowajelnia, Nawahradzkaha paw. Chiba niama horšaha woraha dla čaławieka, jak harełka. Jana čaławieka hubić materjalna, kalečyć zdaroŭje i panižaje čaławieka maralna. Byŭ u nas taki wypadak, što adnojčy sabraŭšysia chłapcy tak „uhaścilisia“ hetaj atrutaj - harełkaj, što haspadar „haścinnaha“ prypynišča musiŭ na razrachunak paklikać palicyju. Palicyja, jak wiedama, „službowa“ zahadała apuścić henaje mieisca i razyjścisia. Ale kudy tam! „Jak pjan, dyk kapitan“ — kažuć. Pačałasia awantura, u wyniku jakoj niekatoryja pajechali ŭ špital zalečywać ślady hulni, a ŭsia sprawa apynułasia ŭ prakurora, katory raźbiraje ad pačatku da kanca, kab potym jašče raskazać ab joj u sudzie. A sud, jak wiedama, winoŭnych pa haławie nia hładzić, a skiroŭwaje ich na „apamiatańnie“ ŭ wastroh. Tady pačynajecca biada ŭ siamji, narakańni na świedkaŭ, što niatak świedčyli i marnawańnie darahoha času ŭ wastrozie.

Darahaja Moładź! Para kinuć zabaŭlacca zhubnaj harełkaj! U nas na Biełarusi tak mnoha pracy nad našym adradžeńniem, što marnawać darahi čas na hulni z harełkaj i ciažka sapracawany na jaje hroš jość hrecham prad swaim biełaruskim Narodam.

Moładź biełaruskaja! Kiń zhubnyja nawyki i biarysia da pracy nad saboj, arhanizujsia ŭ hurtki Biełaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury i hetaj arhanizacyi pracuj nad saboj dziela ŭzbahačeńnia ŭ cnoty i pahłybleńnia swajej wiedy. Idučy hetym šlacham budzieš Ty, darahaja Moładź, paciechaj dla swaich baćkoŭ, šanawanaj druhimi i karysnhj dla swajho harotnaha biełaruskaha Narodu.

Dyk zwaračywajsia, darahaja Moładź, z błudnaj darohi i stanawisia na šlach światlejšy.

Maruda.

STAROJE LAKARSTWA.

Dzierkaŭščyna, Dziśnienskaha paw. Budučy ŭ Dzierkaŭščynie ŭ kaściele dnia 28 lipnia s. h., z nawuki ks. Nawickaha jašče dałosia pačuć ustarełuju ŭžo sprawu zabarony praz Arcybiskupa Jałbžykoŭskaha čytać „Biel.-Krynicu“. Z słoŭ ks. Nawickaha ja zrazumieŭ, što ludzi, niezważajučy na „asłaŭlenuju“ arcybiskupskuju zabaronu, čytać swajej rodnaj hazety „B.-Krynicy“ nie pierastali. I słušna. Wiedamaja zabarona Archbiskupa maje charaktar palityčny. Dziŭnym mnie stała, što ks. Nawicki jašče až da hetaj pary ŭsio wałkuje hetuju zabaronu tady, kali parachwijanie jaje daŭno ŭžo raskusili i paznali. Ci nia lepš pakinuć užo ab hetaj zabaronie ŭsie hutarki, na jakuju sialanie daŭno machnuli rukoj!

Padarožny.

SAMAŬRADAWYJA PARADKI.

Łanskaja hm., Nieświskaha paw. Sam nazoŭ „samaŭrad“ užo daje paniaćcie, što sprawami, naležačymi da danaj terytoryi, pieradusim u halinie haspadarčaj, pawinny kirawać sami hramadzianie taje terytoryi praz wybranych mi ŭ samaŭrad ludziej. Tym časam nia susim tak jość u praktycy. U našaj hminie žywuć amal tolki samyja Biełarusy, jość i polskich asadnikaŭ, ale nia tak užo šmat, kab i ŭ hałasawańni jany pierawysili. Dyk u hminny samaŭrad sialanie wybrali tolki Biełarusaŭ, ale na wojta Biełarusu dyk niejak trudna praleźci, bo kali Rada hminnaja na wojta wybrała Biełarusa, čamuści jon niespadabaŭsia dla nadzorčaj ułady (p. Starastu) i byŭ niezaćwierdžany. Paśla hetaha naša Rada, musić zrazumieŭšy ŭ čym sprawa, kab niezadziracca z nadzorčaj uładaj p. Starastam i kab dahadzić,—uziała dy wybrała asadnika Pałaka. Tady starasta jaho zaćwierdziŭ. U hminie-ž, jak wiedama, ciapier sprawaŭ šmat, bolš jak daŭniej u prystawa; asabliwa dajecca adčuć našamu sielaninu „šarwark“. Peŭnie-ž swoj čaławiek, wybrany tymi-ž ludźmi, daŭby lepš radu ŭ wykanańni hetych usich spraŭ, bo jamu sialanie bolš dawierajuć, jak asadniku-Pałaku. Dyk i ničoha dziŭnaha, što sialanie, narakajučy na samaŭradawyja ciažary, winawaciać wojta Pałaka. Hetakija samaŭradawyja paradki, jak widać z hazet, nia tolki ŭ našaj adnej, hminie, jany praktykujucca amal uwa-ŭsiej Zachodniaj Biełarusi. Dyk niama dziwu, što samaŭrad na Biełaruskich ziemlach pad Polščaj kulhaje i naležna nie pracuje. Kab unarmawać sprawu samaŭradaŭ u našym Kraju, treba adłučyć ad jaho palityku, a zaniacaa na niwie samaŭradawaj tolki sprawami haspadarčymi i zaškolnaj aświetaj, addajučy hetuju pracu na biełaruskich ziemlach biełaruskamu hramadzianstwu!

Zorka.

JAŠČE AB KUPALLI.

w. **Šutawičy**, Ašmianskaha paw. Nie adnamu chiba z pawažanych čytačoŭ „B. Krynicy“ prychodziłasia čytać u jakich tam niebudź knižkach ab tym, jak staradaŭnyja dziady našy z niejkaj asabliwaj uračystaściaj i zachopleńniem abchodzili noč Kupałła. Čytaŭ i ja i byccam na't čuŭ wiasioły, radasny, ničym niastrywožany śpieŭ našaj daŭniejšaj moładzi, što napaminaje i świedčyć ab biełaruskaj ŭ minuŭščynie niezaležnaści. A dziela taho i sučasnyja našy adradžency, zmahalniki za lepšuju dolu našaha kraju, doraha ceniać historyčnuju minuŭščynu Biełarusi i starajucca abnawić u pamiaci narodu našy daŭniejšyja narodnyja zwyčai.

Hetu dumku mieła i Šutaŭskaja biełaruskaja moładź, kali zapraśiŭšy haściej z-blizku i z-daloku (npr. z Wilni), ładziła sioleta pryhožaje Kupalskaje światkawańnie. Biasieda heta, z wyniatkam małych chiba tolki asabliwaściaŭ, wyhladała susiom pastaradaŭnamu.

U čaroŭnaj dalinie, siarod lesu, na pušystaj zieleni trawy i kwietatak bačym sabraŭšujusia moładź. Ahoń šybaje wialikim połymiem. Čutny wiasiołyja śmiechi i žarty, pływuć miłahučnyja tony našych rodnych pieśniaŭ, mihajuć strojnyja fihury biełaruskaj Lawonichi...

Pa niejkim časie moładź zajmaje miascy naŭkruh pryhatawanaha na trawie biasiednaha stała. Syplucca prywitalnyja tosty-pramowy: inžyniera Klimowiča — ad haspadaroŭ biasiedy, ksiandza W. Hadleŭskaha — ad haściej i h. d. Pačulisia hromkija kryki „Niachaj žywie biełaruskaja moładź!“ i jašče hramčej — „Niachaj žywuć jejnyja pawadyry!“ U časie samoj biasiedy pływie ščylna pryjacielskaja hutarka, deklamujucca bojkija wieršy, raz-za-razam uzrywajecca śpieŭ, jaki swaimi najpryhažejšymi tonami, byccam wada z niazwyčajnaj krynicy, hoić usie bolački ŭ našaj dušy...

Sapraŭdy, jak chorasza i pryjemna prawiaści čas u tak miłym tawarystwie, z jakim zdajecca-b astaŭsia na zaŭsiody i razstacca nie chacieŭ-by nikoli.

Woś-ža, darahija zmahalnicy i zmahalniki našaha kraju i narodu! Kali-b Wašy raspalenyja sercy dziela jakich-kolwiečy niaŭdačaŭ (što [illegible]o zdarajecca) stali astywać, kali-b Was apana [illegible] žudaść i kali-b Wam prosta ruki pačali ap[illegible] ad pracy, — idziecie i jedźcie na padobnuju biasiedu, abo zładźcie jaje sami — trudoŭ wialikich na heta nia treba, — a budźcie peŭnymi, što i najbolšaja na't žudaść minie. U dušach-ža Wašych zapanuje dziŭnaja radaść i nadzieja, što „zahlanie sonca i ŭ naša wakonca“, što ščaślіwiejšyja dni pryduć i dla nas.

Daniušaŭski.

PIERŠY BLIN I TOJ KOMAM.

Ławaryški kala Wilni. Daŭno ŭžo ja pisaŭ u „Biełaruskuju Krynicu“ choć pisać było i jość ab čym. A čamu ja nie pisaŭ, dyk pan redaktar chiba daskanalna wiedaje, bo žywučy sa mnoj u susiedztwie praz paru hadoŭ chiba dobra dawiedaŭsia, što ja nadta bajusia swajoj baby. A baba maja nadta-ž mianie hryzie za hetaje pisańnie, dy ŭsio tolki dziela taho, kab niedawiedaŭsia časami kamandant, što heta pišu ja i kab tady nie zrywaŭsia časciej sabaka z łancuha, dy kab była kała majej chaty čysta taja „budka“, jakaja staić ŭ mianie za chławom. Bo kali dy heta ŭsio staniecca nie ŭ paradku, dyk wiedama tady kamandant napiša pratakoł, a paśla i štraf pryjdzie. Ale ja wiedajučy, što pan redaktar nikomu nia skaža, što heta pišu ja, dyk ja hetaha nie bajusia, ja tolki nialublu jak baba hryzie, woś zatoje i nia časta pišu. Ciapier maja baba časta chodzić u les pa jahady, dyk ja maju mahčymaść čyrknuć paru słoŭ u našu rodnuju „B. Kryničku“. Ale ab čym tut napisać? A pisać jość šmat ab čym! Ale kab nie pieraškodziła mnie maja baba, napišu tolki ab adnym, jak našy pany dy zhulali wiečarynu z mužykami. Było heta niadaŭna. Tutejšyja panki zadumali padłabunicca da mužykoŭ, kab pakazacca, što jany za mužykoŭ stajać i razam z imi mohuć nawat harbatu pić. Zładzili polskaje pradstaŭleńnie — spektakl, a wiedama ŭ Ławaryškach niama sali, dyk spektakl adbyŭsia ŭ humnie. Heta, što ŭ humnie to ničoha, bo dzie-ž inakš? U humno na spektakl pryšli ŭsie našy panki, niekalka cikawych chłapcoŭ, dziaŭčat i ja. Usie razam susim swabodna źmiaścilisia na taku maleńkaha humienca. Pradstaŭleńnie končyłasia. Pašli tancawać. Užo tut dyk nia tak było, jak na taku, z usimi razam. Panski chrak niezahacieŭ abciracca kala mužyckaj siarmiažki. Pany tancawali ŭ addzielnym pakoi, a mužyckaja moładź taksama ŭ addzielnym. Muzyka, što praŭda, była supolna, ale što jana jhrała dyk razabrać trudna było. Ja pahladzieŭ na hetyja panskija wykruntasy, pakiwaŭ haławoj, plunuŭ i pašoŭ da chaty spać. Wychodziačy niekatarym našym chłapcom skazaŭ — „hladziecie, a ŭhledzieŭšysia na panskaje ihryšče nie chadzicie“.

Heta ŭ nas byŭ jašče taki pieršy panski blin i toj wyjšaŭ komam.

Batrak z pad Ławaryšak.

PANSKI POP I BIEŁARUSKI SPEKTAKL.

w. **Bychaŭščyna**, Nieświskaha paw. U našaj wioscy jość kaplička, jakuju wielmi lubiać našy relihijnyja prawasłaŭnyja sialanie. Nia raz prasili našy ludcy swajho dušpastyra, kab jon choć raz u hod atprawiŭ u hetaj kapličcy službu Božuju. U minułym hodzie abiacaŭ naš światčeńnik, što budzie atpraŭlać nabaženstwa ŭ našaj kapličcy štohod na treci dzień Wialikadnia. U hetym hodzie dyk i abwieściŭ, što 7.V. s. h. budzie atpraŭlena ŭ našaj kapličcy służba Božaja. Narodu pryšło šmat, a moładź naša na hety dzień pryhatawała biełaruski spektakl, jaki mieŭsia adbycca pa nabaženstwie. Ale świaščeńnik nia pryjechaŭ na nabaženstwa, a tolki spoźnienaj paroj dla služby Božaj, kala našaj kaplički pierajechaŭ da pana ŭ hošci. Kažuć, što świaščeńnik zazławaŭsia na sialan, što nie pryslali furmanki, a na swaim kani jechać na nabažensta da sialan nie chacieŭ, choć u hošci da pana dyk i dalej jechaŭ na swaim kani.

Nie dačakaŭšysia świaščeńnika na nabaženstwa i ŭbačyŭšy, što jon pajechaŭ u hošci, naša moładź pačała spektakl. Narodu zyšłosia šmat. Artysty-amatary adyhrali sceničny twor „Ptuška Ščaście.“

Kiepska pastupiŭ naš świaščeńnik i za hety pastupak mnohija nazwali jaho—panski pop, a moładź naša zdabyła pawahu siarod starejšaha hramadzianstwa. Adno tolki treba źwiarnuć uwahu našaj moładzi, kab jana nie chadziła na pawadku pryjezdnych kiraŭnikoŭ, kab załažyŭšy ŭ swajej wioscy hurtok Biełaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury, adkryła biblijateku-čytalniu kirawałasia na dobruju darohu sama.

Bychaŭski.

ZMAHAJUČYSIA Z ŚWIAŠČENIKAM, HRAZIAĆ PRYNIAĆCIEM UNII.

Azinaharodzkaja parachwija, Pastaŭskaha paw. Ad niekatoraha času našy sialanie pačali rabić zachady, kab duchoŭnyja ŭłady zabrali ad nas świašč. H. Z. i na jaho miesca prysłali druhoha. Pasyłali padańni da Wilenskaha prawasłaŭnaha Archijapiskapa i da waršaŭskaha Mitrapalita; pryjaždžaŭ da nas pastaŭski błahačynny —i ničoha. Mnohija z sialan, što na ichnyja prośby wyšejšyja duchoŭnyja ŭłady machajuć rukoj, pačali naradžacca, kab jak zaprasić u našu parachwiju świaščennika ŭnijata.

Prawasłaŭny parachwijanin.

PASTUPAK HODNY USPAMINU.

Jašuny—kala Wilni. M. Balinskaja, katoraja była ŭłaśnickaj nie małych abšaraŭ ziamli, pamiarła ŭ hetym hodzie wiasnoj: M. B. pakinuła ab sabie siarod tutejšaha biełaruskaha sialanstwa dobry ŭspamin. Jana swaje prawy na hetu ziamlu tak dobra wykarystała dla našaha harotnaha sielanina, za što treba jaje ŭspaminać tolki dobrym słowam. Jana hetaj ziamli nia tolki što niepazwoliła sabie pradać za hrošy pryjezdnym čužym, ale biaz hrošaj razdała jaje miascowym ludziam—parabkom i arendataram. Jana lubiła i naš kraj i našych ludziej. Dyk niachaj Joj budzie pucham naša biełaruskaja ziamielka.

M. U.

Čytajcie i pašyrajcie „Biełaruskuju Krynicu“. Prysyłajcie padpisku na nowaje paŭhodździe

Kleckaja Biełaruskaja Himnazija, typ pryr.-mat.

Dyrekcyja Himnazii hetym padaje da wiedama hramadzianstwa, što, zhodna z rasparadžeńniem Wilenskaha Kuratoryjumu, dadatkowyja ŭstupnyja ekzamieny na 1929-1930 školny hod adbudučca ŭ Himnazii 3-ha wieraśnia.

Prośby ab dapuščeńni dziaciej da ekzamienaŭ Dyrekcyja Himnazii pryjmaje da 31-ha žniŭnia.

Da prośbaŭ pawinny być dałučany:

1. Metryka ab naradžeńni wučnia (wučanicy);
2. Paświedčańnie doktara ab stanie zdaroŭja i pryščepie wospy;
3. Paświedčańnie z papiaredniaj škoły.

Kali-ž kandydat ni ŭ jakoj škole da hetaha času nia wučyŭsia, dyk ab hetym pawinna być wyrazna skazana ŭ prośbie.

Prośby padajuć baćki abo apiakuny dziaciej.

U I kl. pryjmajucca dzieci ad 9½ da 12 hadoŭ; u II kl.—ad 10½ da 13 hadoŭ i h. d.

Dzieci, pierarosšyja hetyja normy na dwa hady, mohuć być pryniaty ŭ adpawiednyja klasy, kali Pedahahičnaja Rada Himnazii pryznaje ważnymi tyja pryčyny, jakija wyzwali hetaje spoźnienaje pastupleńnie ŭ himnaziju. Pryčyny hetyja pawinny być ukazany ŭ prośbach.

Prośby ab dapuščeńni da ekzamienaŭ u VIII kl. wyrašaje Kuratoryjum. Prośby hetyja kandydaty padajuć praz Dyrekcyju Himnazii da 20-ha žniŭnia. Kandydaty, skončyŭšyja 4 addziely poŭšechnych škoł, pryjmajucca ŭ I kl. pa ekzamienie z biełaruskaj mowy; skončyŭšyja 7 addzełaŭ — u IV kl.

Dla dziaciej z dalšych wakolicaŭ pry Himnazii arhanizawany internaty (chłopcoŭski i dziawocki).

Dzieci biadniejšych baćkoŭ častkowa zwalniajucca ad płaty za nawuku i atrymoŭwajuć dapamohi ad Školnaj Apieki pry Himnazii.

Dyrekcyja.

1929—1930 školny hod. Wilenskaja Biełaruskaja Himnazija.

Wasmiochklasowaja himnazija, humanistyčnaha typu, z biełaruskaju wykładowaju mowaju, z prawami ŭradowych himnazij.

Adkryta pryjmo zajawaŭ u 1,2,3,4,5,6 i 7 klasy, a ŭ 8-ju kl. mohuć być pryniaty tolki z dazwołu Kuratoryjuma Wil. Šk. Wokruhu. Pryjmajucca chłapcy i dziaŭčaty.

Uwaha: tyja wučni-cy, jakija pažadajuć pierawieścisia ŭ Wilenskuju Biełaruskuju Himnaziju z druhich niebiełaruskich himnazij, pawinny trymać ekzamin z biełaruskaj mowy, historyi i hieohrafii Biełarusi ŭ abyjmie papiarednich klasaŭ.

Uzrost pastupajučych: u I kl. ad 9 z pałowaj da 12 hadoŭ, u II kl. 10 z pał.—13 had, u III kl. 11 z pał. — 14 had., u IV kl. 12 z pał. — 15 had., u V kl. 13 z pał. — 16 had., u VI kl. 14 z pał.—17 had. i u VII kl. 15 z pał.—18 h.

Uwaha: dziela asobnych abstawinaŭ pryjmajecca pad uwahu pierarost pastupajučych, ale nia bolš jak da 2-ch hadoŭ.

Ustupnaja płata: kožny pastupajučy (niezaležna ad klasy, u jakuju pastupaje) pawinien unieści ŭstupnuju płatu ŭ kancelaryju himnazii ŭ raźmiery 10 złot.

Płata za nawuku: u I kl. — 20 zł., u II kl. — 30 zł., u III kl. — 40 zł., u IV kl. — 60 zł., u V kl. — 70 zł. u VI kl. — 80 zł., u VII kl. — 90 zł., i ŭ VIII kl. — 110 zł. u paŭhodki.

Zajawy ab pastupleńni ŭ himnaziju pryjmajucca štodzienna (aprača subot i świat) ad 10-aj da 14-aj hadz. Zajawy možna pasyłać i poštaj, prykładajučy paštowych marak na 25 hr. na adkaz.

Uwaha: da zajawy ab pryjmie abawiazkawa treba dałučyć 1) metryku ab naradžeńni, 2) paświedčańnie dochtara ab pryščepie wospy i 3) paświedčańnie ab papiaredniaj adukacyi. Ad tych, jakija pastupajuć z chatniaj padhatoŭkaj, wymahajecca zamiest školnaha paświedčannia, paświedčańnie Baćkoŭskaj Apieki, ci ksiandza abo śwaščenika ab tym, što wučyŭsia ŭ chacie.

Pačatak ustupnych ekzaminaŭ—3 wieraśnia.

Pry himnazii dla žadajučych jość internat z płataj pa 50 zł. u miesiac. Tyja wučni, jakija dobra buduć wučycca ŭ praciahu I-ch paŭhodkaŭ, mohuć atrymać stypendyju Dabradziejnaha T-wa. Internat pry himnazii tolki dla chłapcoŭ.

Adres: Wilnia, Wostrabramskaja w. Nr. 9.

Dyrekcyja.

KUPLAJCIE. WYPISWAJCIE.
miesiačnuju časopiś biełaruskaj moładzi
„Шлях Моладзі“.
Piaty numar za m-c žniwień ŭžo wyjšaŭ z druku i pradajecca ŭwaŭsich biełaruskich kniharniach.
PADPISKA:
na m-c —35 hr., na paŭhoda—2 zł., na hod—4 zł.
Adras Redakcyi: Wilnia, Ludwisarskaja wul. Nr. 1, kw. 23
Redakcyja „Šl. Mol.“ padaje da wiedama, što tym, chto nie adkliknuŭsia paśla probnaha numaru, časopiś nie wysyłajecca.

„Nie pakidajcie mowy našaj biełaruskaj, kab nie ŭmierli...“

Maciej Buračok.

Lakarnia Litoŭskaha
T-wa
Sanitarnaje Pomačy
ŭ Wilni, Wilenskaja wul. 28.
Pryjmajuć dachtary specyjalisty. —Adbywajucca ŭsialakaha rodu operacyi. U lakarni addziely: unutrany, chirurhičny, ginekolihičny i radzilny.
Kabinet Rentgena i elektra-medyčny.
Lačeńnie pramieńniami, fatahrafawańnie, praświatlańnie, elektryčny masaž.
Pryjmo ad h-adz. 10 r. da 4 pa pał.
Niezamožnym ustupka.

BIEŁARUSKAJA KNIHARNIA
„PAHONIA“
Wilnia, Zawalnaja 7
PRADAJE:
Školnyja padručniki dla pačatkawych i siarednich škoł, jak biełaruskija, tak i polskija. Twory biełaruskich paetaŭ i piśmieńnikaŭ. Knižki ab haspadarcy, sceničnyja twory, usie biełaruskija časopisi, wychodziačyja ŭ Wilni, hadawiki roznych raniej wychodziačych biełaruskich hazet, kancelarskija, školnyja i piśmiennyja pryłady, paštoŭki i roznyja hulni i inš.
Zakazy z prawincyi spaŭniajucca chutka i akuratna paśla atrymańnia ŭsiej waraści zakazu, abo nakładnoj płataj za pabrańniem pa atrymańni treciaj častki wartaści zakazu.
Dla kniharniaŭ dajecca škidka.
Pierasyłka knih na košt zakazčyka.

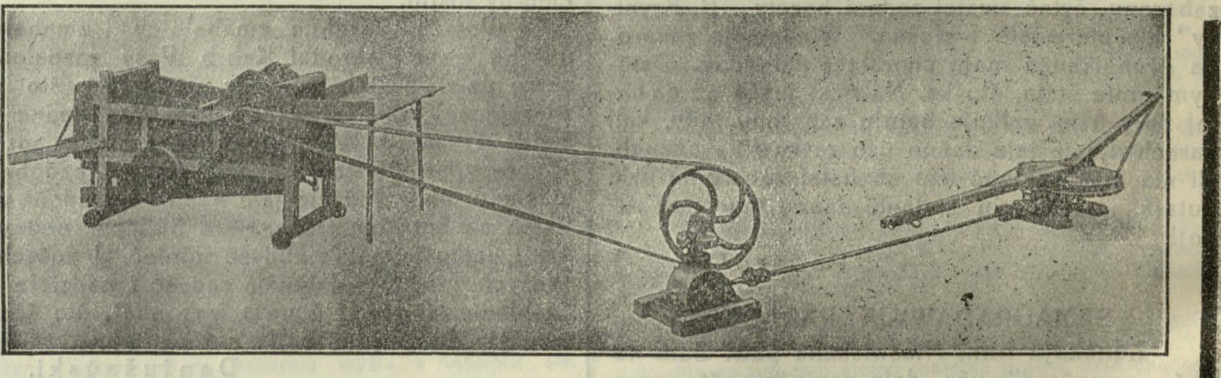

INŽYNIER JAN GUMOWSKI, Wilno, wul. Mickiewica 7, tel. 271
Pradstaŭnictwa fabryk „H. CEGIELSKI“ Akc. Sup. ŭ Paznani.
Lakamatywy, wahony, šasowyja walcy, lakamabili, parawyja katły, konstrukcyi, cukrawarskija aparaty, ziemlarobskija mašyny, adleŭni zialeza i stali.

BANK CUKROŬNICTWA
Akcyjnaja Supałka ŭ Paznani ADDZIEŁ U WARŠAWIE
Skład CUKRU u Wilni
wul. Sławackaha 27, u mahazynach Polskaha Lloydu.
Skład cukru ŭ Baranawičach, wul. Šasowaja 123.
Pradaža cukru hurtowa j detalična pačynajučy ad 1 miaška.

Redaktar Jan Paźniak. Biel. Druk. im Fr. Skaryny. Wilnia, Ludwisarskaja 1 Wydawiec Albin Stepowič